DISGRIFIAD RÔL
Bwrdd Seinio Cleifion a'r Cyhoedd Partneriaeth Genomeg Cymru

Partneriaeth Genomeg Cymru
Genomics Partnership Wales

Cefndir

Genomeg yw astudio holl genynnau person (y genom), gan gynnwys rhyngweithio rhwng y genynnau hynny â'i gilydd a chydag amgylchedd y person. **Geneteg** yw astudio genynnau ac etifeddiad. Mae'r ddau yn chwarae rhan gynyddol bwysig o ran gwella iechyd personol ac iechyd y cyhoedd, gan gyfrannu at ddiagnosio, atal, trin a goruchwylio clefydau.

Fe wnaeth strategaeth gyntaf Llywodraeth Cymru ar gyfer genomeg, a lansiwyd yn 2017, drawsnewid darpariaeth profion geneteg a genomeg yn GIG Cymru a gosod sylfaen gref. Mae strategaeth y DU yn 2020 (*Genome UK: the future of healthcare*) a strategaethau dilynol, wedi tynnu sylw at rôl gynyddol bwysig genomeg mewn gofal iechyd ac i economi'r DU. Sicrhaodd *Cynllun Cyflawni Genomeg Cymru 2022-2025* fod y datblygiadau parhaus mewn genomeg yn cyrraedd cleifion Cymru i wella gofal; mae'r cynllun dilynol yn cael ei gwblhau ar hyn o bryd.

Sefydlwyd **Partneriaeth Genomeg Cymru** i gynrychioli nifer o sefydliadau, arbenigwyr a disgyblaethau sy'n gweithio ym maes gofal iechyd, sydd gyda'i gilydd yn anelu at drawsnewid y gwasanaethau genomig yng Nghymru er budd cleifion yng Nghymru.

Sefydlwyd **Bwrdd Seinio Cleifion a'r Cyhoedd** yn 2019. Gwnaethom recriwtio cleifion ac aelodau o'r cyhoedd gyda phrofiadau amrywiol yn ymwneud â phrofion genetig a genomeg, gan roi diwrnod llawn o hyfforddiant ar gysyniadau geneteg a genomeg. Nod y grŵp hwn yw cynrychioli dinasyddion Cymru wrth i ni weithio gyda'n gilydd i wella profiad cleifion ac yn y pen draw, iechyd a lles ein poblogaeth.

Dull Cynnwys Cleifion

Mae ein dull Cynnwys Cleifion wedi'i ddatblygu er mwyn:

- Dangos ymrwymiad i weithio mewn modd agored a thryloyw gyda chleifion a'r cyhoedd, gan ddefnyddio eu profiadau ar y cyd i lunio ac ychwanegu gwerth at waith Partneriaeth Genomeg Cymru a gwasanaethau genomeg yng Nghymru yn y dyfodol.

Er mwyn cefnogi ein dull cynnwys cleifion a'r cyhoedd ac adeiladu ar y sylfeini cryf presennol, byddwn yn:

- Datblygu gwybodaeth gyhoeddus i hyrwyddo uchelgeisiau genomeg.
- Sefydlu ein Bwrdd Seinio ymhellach fel cenhadon cymunedol i godi proffil genomeg a sut y bydd unigolion yn elwa.
- Parhau gyda'n gweithgareddau cynnwys cleifion a'r cyhoedd o fewn y gwaith darparu genomeg, a'u datblygu.
- Cydnabod bod y materion a'r ffactorau sy'n ymwneud â geneteg a genomeg yn gymhleth. Rydym am weithio gyda chleifion ac aelodau o'r cyhoedd i esbonio pethau mewn ffordd glir a syml, gan rymuso dinasyddion Cymru i ddeall mwy am yr hyn y gall genomeg ei olygu iddynt.

Cyfle Recriwtio

Hoffem recriwtio carfan newydd i ymuno â’r Bwrdd Seinio Cleifion a'r Cyhoedd hwn ac ehangu'r aelodaeth bresennol. Dyma'ch cyfle i lunio'r ffordd rydym yn siarad am geneteg a genomeg, ac i wella profiad pawb sy'n dod i gysylltiad â'n gwasanaethau genomeg glinigol a chyfleoedd ymchwil yng Nghymru. Rydym yn chwilio am unigolion sydd ag ystod eang o brofiadau – gwelwch fanylion y rôl isod. Bydd y Bwrdd Seinio yn parhau i weithio gydag aelodau eraill o Bartneriaeth Genomeg Cymru i sicrhau bod cleifion a'u teuluoedd yn parhau wrth wraidd ein gwaith.

Pynciau Ymgynghori

Ymgynghorwyd â'r Bwrdd Seinio presennol ar bynciau amrywiol hyd yma gan gynnwys:

- Opsiynau ar gyfer cymryd caniatâd cleifion i ddefnyddio eu samplau/data genomeg ar gyfer ymchwil.
- Dylunio gwefan dda sydd â’r cynllun, y cynnwys a’r ymarferoldeb mwyaf addas.
- Ffyrdd o wella ardaloedd clinig a mannau aros yn y gwasanaeth genomeg.
- Dylunio a chyrchu ystyriaethau o safbwynt cleifion a'r cyhoedd ar gyfer lleoliad newydd arfaethedig y gwasanaethau genomeg.
- Cynnwys taflenni gwybodaeth a deunydd ategol arall ar gyfer apwyntiadau.
- Cynnwys y Cynllun Gweithlu Strategol ar gyfer Genomeg yng Nghymru.
- Datblygu gwasanaethau digidol i gefnogi'r defnydd o genomeg ym maes gofal iechyd.
- Ystyriaethau penodol i gleifion wrth gyflwyno gwasanaethau genomeg newydd.
- Sut y gall rhaglenni eraill gyflwyno cynnwys cleifion a’r cyhoedd yn eu gwaith.
- Cynnwys ac ymagwedd ar gyfer cynhadledd fawr yn hyrwyddo pob agwedd ar genomeg.
- Cynnwys cyrsiau hyfforddiant ar gyfer gweithwyr iechyd proffesiynol i sicrhau bod anghenion cleifion yn cael eu hystyried.
- Cynnwys Cynllun Cyflawni Genomeg Cymru; sut y dylid datblygu cynnwys cleifion, egwyddorion cyffredinol y dylid glynu wrthynt a chyfleu'r Cynllun i gynulleidfa eang.

Y Rôl

Cyfrifoldebau

Fel aelod o'r Bwrdd Seinio, bydd gofyn i chi:

- Fynychu cyfarfod ymgynghori bob tri mis.
    - Bydd deunydd darllen i chi roi sylwadau arno a'i drafod yn ystod y cyfarfodydd yn cael ei gyhoeddi wythnos cyn pob cyfarfod.
    - Bydd pob cyfarfod yn cael ei gynnal yn rhithwir; unwaith y flwyddyn rydym hefyd yn cynnig cyfle i aelodau gwrdd wyneb yn wyneb

- Cymryd rhan mewn rhai ymgynghoriadau e-bost drwy gydol y flwyddyn mewn ymateb i geisiadau ad hoc a allai godi rhwng ymgynghoriadau chwarterol. Er enghraifft, efallai y byddwn am wirio geiriad datganiad i'r wasg gyda'r grŵp cyn ei gyhoeddi.
- Hyrwyddo cyfleoedd neu waith genomeg i'ch cysylltiadau/rhwydweithiau yn ôl y gofyn (rhoddir cyfarwyddyd clir).
- Cyflwyno eich profiadau eich hun o brofion genetig a genomeg, gan gynrychioli persbectif ehangach hefyd.

Sgiliau a Rhinweddau

Rydym yn chwilio am bobl sydd (naill ai'n bersonol neu fel gofalwr neu aelod o'r teulu) â phrofiad o unrhyw un o'r canlynol:

- Canserau etifeddol fel canser etifeddol y fron, y prostad, y coluddyn neu'r ofarïau.
- Cyflyrau prin gydag elfen genetig (e.e., Ffeibrosis Systig, Clefyd Huntington, Sglerosis Twberus, Anaemia'r Crymangelloedd).
- Anhwylderau Oedi Datblygiadol fel Anhwylderau ar y Sbectrwm Awtistig, X Fregus, Syndrom Down.
- Wedi derbyn neu wedi cael cynnig profion genetig ar gyfer diagnosis, triniaeth neu yn ystod beichiogrwydd.
- Wedi cymryd rhan mewn prawf meddygaeth fanwl neu 'bersonol', e.e. ar gyfer canser.
- Unrhyw ryngweithio â Gwasanaeth Genomeg Feddygol Cymru Gyfan.

Ac:

- Yn gallu lleisio barn mewn modd adeiladol, mewn amgylchedd grŵp.
- Yn gallu esbonio'n glir pam y gall rhai cyfathrebiadau beri emosiynau cryf, dryswch neu ansicrwydd.
- Yn gallu gwrando ar safbwyntiau eraill a'u parchu.
- Yn deall y bydd Partneriaeth Genomeg Cymru yn defnyddio'r mewnwelediad cyfunol a geir i wella a llunio ein gwaith ond efallai na fydd yn gallu gweithredu pob awgrym unigol y byddwch yn ei gyflwyno.

Nid oes angen y canlynol arnoch:

- Profiad gwyddonol neu ymchwil penodol; byddwn yn recriwtio yn seiliedig ar brofiad personol, felly nid ydym yn ceisio safbwyntiau proffesiynol.
- Profiad o siarad yn gyhoeddus neu hyfforddiant yn y cyfryngau.
- Gwybodaeth feddygol neu wyddonol sy'n ymwneud â genomeg – byddwch yn cael yr holl wybodaeth sydd ei hangen arnoch yn ystod y broses sefydlu.

Ymrwymiad Amser

- **Pedwar cyfarfod chwarterol** drwy gydol y flwyddyn – bydd y rhain yn cael eu cynnal yn rhithiwr (drwy Zoom) neu wyneb yn wyneb yng Nghaerdydd, yn Abertawe neu yng nghanolbarth/gogledd Cymru. Bydd cyfarfodydd yn para tua chwe awr, gan gynnwys seibiannau rheolaidd
- **Paratoi ar gyfer cyfarfodydd** – byddwn yn anfon unrhyw ddogfennau a deunyddiau atoch o leiaf wythnos ymlaen llaw fel y gallwch eu darllen a'u hystyried cyn y cyfarfod. Nid ydym yn disgwyl i'r gwaith paratoi gymryd mwy na dwy awr fesul cyfarfod.
- **Ymgynghoriadau e-bost/ymgynghoriadau penodol** – yn ôl y gofyn. Mae nifer a math yr ymgynghoriadau e-bost yn amrywio ac ni fydd angen i chi ddarllen llawer o ddeunydd. Efallai y cewch gyfle hefyd i fynychu cyfarfodydd ychwanegol ar bynciau penodol.
- **Sesiwn sefydlu a hyfforddi undydd** a fydd yn cael ei chynnal yn rhithiwr ddydd Mawrth 2 Gorffennaf 2025, cyn y cyfarfod ymgynghori a fydd yn cael ei gynnal yn rhithiwr ddydd Mercher 3 Gorffennaf 2025.

Hyd y Cyfnod

Hyd y cyfnod fel aelod o'r Bwrdd Seinio yw **dwy flynedd**.

Hyfforddiant a Chymorth

Ar ddechrau eich cyfnod ar y Bwrdd Seinio, byddwch yn derbyn y canlynol:

- **Diwrnod sefydlu a hyfforddi** a fydd yn trafod:
    - Gwybodaeth gyffredinol am Bartneriaeth Genomeg Cymru a'i sefydliadau partner i roi cyd-destun i'ch rôl chi a'ch helpu i ddeall ble mae eich lle chi yng ngwaith y rhaglen.
    - Gwybodaeth benodol am y Bwrdd Seinio; pwy ydym ni a beth rydym yn ei wneud.
    - Gwybodaeth gefndir gyffredinol am genomeg a hyfforddiant perthnasol wedi'i deilwra lle bo angen.
    - Cyfle i gael eich mentora gan aelodau presennol o'r Bwrdd Seinio.
- **Cyswllt penodol** ym Mhartneriaeth Genomeg Cymru y gallwch gysylltu ag ef os oes gennych unrhyw gwestiynau cyn, yn ystod neu ar ôl gweithgaredd.
- **Mynediad at adnoddau** a fydd yn rhoi mwy o wybodaeth i chi am genomeg a chysyniadau cysylltiedig (e.e., rhestr termau, adnoddau dysgu ar y rhyngrwyd).
- Lle y bo'n briodol, **cysylltiad â gwahanol dimau** o fewn sefydliadau partner (e.e. Llywodraeth Cymru, GIG Cymru, Iechyd Cyhoeddus Cymru, timau cyfathrebu).

Treuliau

Mae taliad honorariwm ar gael i dalu am yr amser sydd ei angen i baratoi ar gyfer sesiynau ymgynghori a'u mynychu. Ar gyfer cyfarfodydd wyneb yn wyneb, bydd yr holl gostau rhesymol ar

gyfer teithio, llety, arlwyo a chyfranogiad yn cael eu talu gan Bartneriaeth Genomeg Cymru yn unol â'n polisi, sy'n adlewyrchu canllawiau a gynhyrchwyd gan Ymchwil Iechyd a Gofal Cymru ar gyfer gweithgarwch cynnwys cleifion a'r cyhoedd tebyg. Bydd llety ac arlwyo yn cael eu trefnu gennym ni os bydd angen.

Lleoliad

Bydd cyfarfodydd ymgynghori chwarterol yn cael eu cynnal yn rhithiwr (drwy Microsoft Teams) neu wyneb yn wyneb yng Nghaerdydd, yn Abertawe neu yng nghanolbarth/gogledd Cymru. Byddwn yn darparu manylion am leoliadau cyfarfodydd ymlaen llaw – bydd pob lleoliad yn hygyrch i'r rhai ag anghenion ychwanegol fel defnyddwyr cadeiriau olwyn, ac ati. Ar gyfer cyfarfodydd rhithwir, rhoddir manylion cysylltu ymlaen llaw.

Cyfle Cyfartal

Ym Mhartneriaeth Genomeg Cymru (PGC), rydym yn cynnwys pobl o bob cefndir, waeth beth fo'u hoedran, eu rhyw, eu hunaniaeth rhywedd, eu hil, eu hanabledd, eu cyfeiriadedd rhywiol, eu crefydd neu eu diwylliant. Yn y rôl hon, efallai y byddwch yn gweithio gyda grŵp amrywiol o bobl a bydd angen i chi gynrychioli safbwyntiau'r bobl hynny. Mae PGC yn fenter Cymru gyfan, ac felly rydym yn annog ceisiadau o bob rhan o'r wlad, yn ogystal â siaradwyr Cymraeg.

Y Broses Gwneud Cais a Dethol

- Os oes gennych ddiddordeb mewn gwneud cais am fod yn aelod o'r Bwrdd Seinio hwn, cwblhewch y ffurflen Datganiad o Ddiddordeb gysylltiedig a'i chyflwyno i Ymchwil Iechyd a Gofal Cymru erbyn **31 Mai 2026**.
- Byddwn yn llunio rhestr fer o geisiadau ac yn gwahodd pobl sydd â sgiliau a phrofiad perthnasol i drafodaeth rithwir anffurfiol; byddwn yn cysylltu â phawb sy'n gwneud cais erbyn **9 Mehefin 2025** i roi gwybod i chi a ydych wedi cyrraedd y rhestr fer.
- Cynhelir trafodaethau rhithwir anffurfiol yn ystod yr wythnos sy'n dechrau **8 Mehefin 2026**. Byddwn yn eich hysbysu am ganlyniad y drafodaeth o fewn tri diwrnod gwaith.
- Bydd ymgeiswyr llwyddiannus yn cael eu gwahodd i sesiwn sefydlu, hyfforddi ac ymgynghori rithwir dau ddiwrnod ar **2 a 9 Gorffennaf 2026**. Mae eich argaeledd ar gyfer y sesiwn sefydlu a hyfforddi hon yn rhan o'r broses ddethol.
- Bydd sesiwn ymgynghori Bwrdd Seinio hefyd ar Hydref 2026, gyda'r dyddiadau ar gyfer mis Ionawr 2027 i'w cadarnhau o hyd.

Manylion cyswllt Partneriaeth Genomeg Cymru:

- D/O Nicholas O'Sullivan
- Partneriaeth Genomeg Cymru, Canolfan Iechyd Genomig Cymru, Parc Gwyddorau Bywyd Cardiff Edge, Longwood Drive, Yr Eglwys Newydd, Caerdydd CF14 7YU
- E-bost: genomicspartnershipwales@wales.nhs.uk
- Gwefan: https://genomicspartnership.wales/cy/